

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

Impulesem ke vzniku různých orgánů a institucí na mezinárodní úrovni, jejichž náplní se stala ochrana životního prostředí, byla první světová Konference o lidském životním prostředí, svolaná Spojenými národy do Stockholmu v roce 1972. Environmentálními problémy, jejichž řešení vyžaduje komplexní přístup přesahující hranice států i kontinentů, se postupně začala vážně zabývat i většina již existujících mezinárodních institucí, např. Světová obchodní organizace (WTO), Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) a další. I když bylo bývalé Československo v mnoha případech zakládajícím členem mezinárodních organizací, výraznější zapojení Československa a poté České republiky do jejich aktivit umožnily až politické změny v devadesátých letech minulého století. Se vstupem do Evropské unie, která sehrává v mezinárodních environmentálních procesech vedoucí úlohu, získala ČR příležitost intenzivněji se zapojovat do mezinárodního dialogu o otázkách ochrany životního prostředí a udržitelném rozvoji a do mechanismů mezinárodní spolupráce.

Organizace spojených národů

United Nations Organization (OSN)

V rámci OSN se otázkami udržitelného rozvoje a ochrany životního prostředí zabývá řada subjektů. Jedním z nich je **Program OSN pro životní prostředí** (United Nations Environment Programme – UNEP), který podporuje rozvoj mezinárodní spolupráce v oblasti životního prostředí, koordinuje environmentální programy OSN, sleduje stav životního prostředí ve světě, předkládá návrhy řešení nejdůležitějších problémů životního prostředí, podporuje rozvoj výzkumu a zajišťuje výměnu a šíření informací o životním prostředí. **Komise OSN pro udržitelný rozvoj** (United Nations Commission on Sustainable Development – UN CSD) zabezpečující posuzování pokroku na mezinárodní, regionální a národní úrovni v implementaci doporučení a závazků obsažených v dokumentech vzešlých z UNCED (zvláště v Agendě 21 a Deklaraci o životním prostředí a rozvoji), rozpracování politické směrnice pro další aktivity navazující na Implementační plán Světového summitu o udržitelném rozvoji z roku 2002, prosazování dialogu a budování partnerství pro udržitelný rozvoj s vládami, mezinárodním společenstvím a hlavními zájmovými skupinami (dle Agendy 21), které hrají hlavní úlohu v přechodu k

udržitelnému rozvoji, dalším subjektem je **Evropská hospodářská komise OSN** (United Nations Economic Commission for Europe – UN ECE).

Hlavními oblastmi činnosti jsou ekonomické analýzy, péče o životní prostředí, bytová politika, statistika, udržitelná energetika, podpora rozvoje obchodu, průmyslu a podnikání, lesní hospodářství a doprava. Činnost v oblasti životního prostředí lze rozdělit do dvou skupin, činnost ve vztahu k mezinárodní politice životního prostředí v regionu UN ECE a činnost ve vztahu k mezinárodním právně závazným nástrojům.

Mezinárodní unie na ochranu přírody

International Union for Conservation of Nature (**IUCN**)

IUCN je jednou z nejvýznamnějších a největších v celosvětovém měřítku International Union for Conservation of Nature (IUCN), Mezinárodní unie na ochranu přírody založena roku 1948 s původním názvem Union for the Protection of Nature (IUPN) se sídlem ve městě Gland ve Švýcarsku, přejmenována roku 1956 na International Union for Conservation of Nature. Členské organizace jsou ve více než 160 zemích světa. Členem IUCN je 217 států a vládních orgánů, 1066 neziskových organizací. Sdružuje kolem 16 000 odborníků a vědců z celého světa. Vyjadřuje se k jakýmkoli otázkám týkajícím se ochrany přírody a biodiverzity členských států, doporučení organizace jsou vysoce odborná, nezávislá a apolitická. Státní členství ČR v IUCN je od 16. 2. 2000.

Hlavním posláním je ovlivňovat, povzbuzovat a podporovat státy, státní instituce, akademické ústavy i národní a mezinárodní nevládní organizace na celém světě k ochraně integrity a rozmanitosti přírody, zajistit spravedlivé a udržitelné využívání přírodních zdrojů. Hlavní okruhy zájmu jsou otázky týkající se biodiverzity, klimatických změn, udržitelné energie a zelené ekonomiky. Hlavními výstupy Mezinárodní unie na ochranu přírody je Kategorizace chráněných území a vytvoření Červeného seznamu IUCN ohrožených druhů (The IUCN Red List of Threatened Species). Jedná se o seznam ohrožených druhů živočichů a rostlin zahrnující více než 79.000 druhů. Stupeň jejich ohrožení je rozdělen do několika kategorií a podkategorií, a to od kategorie vyhynulých přes střední stupně ohrožení až po kategorii označující takové druhy, které nejsou téměř, či vůbec ohroženy. Kolem 64.000 druhů je přitom dobře zdokumentovaných. Jednotlivé kategorie jsou označeny jako druhy **vyhynulé (Extinct - E)**, **vyhynulé ve volné přírodě (Extinct in the Wild - EW)**, **kriticky ohrožené (Critically Endangered -**

CR), **ohrožené (Endangered - EN)**, **zranitelné (Vulnerable - VU)**, **téměř ohrožené (Near Threatened - NT)**, **málo dotčené (Least Concern - LC)** a kategorie, do kterých jsou zařazeny druhy, o nichž je nedostatek informací (**Data Deficient - DD**, **Not Evaluated - NE**). Druhy zařazené do kategorií kriticky ohrožené, ohrožené a zranitelné jsou souborně označovány jako druhy ohrožené.

Evropské středisko ochrany přírody

The European Centre for Nature Conservation (**ECNC**)

Založeno v r. 1993 se sídlem ve městě Tilburg, Nizozemí. Jedná se o nezávislou organizaci působící v oblasti ochrany a udržitelnosti evropské přírody, biodiverzity a krajiny. Jediným partnerem v ČR je Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Oblastí zájmu je 6 tematických programů **příroda a společnost, interakce mezi podnikáním a biodiverzitou, zelená infrastruktura, ekosystémové služby a hodnocení biodiverzity, ekosystémový a druhový management a podpora partnerů.**

Evropské tematické středisko biologické rozmanitosti

European Topic Centre on Biological Diversity (**ETC/BD**)

Jedná se o mezinárodní konsorcium odborných organizací, které spolupracuje s Evropskou agenturou pro životní prostředí na základě rámcové dohody o partnerství a dále například pomáhá EEA (Evropské agentuře pro životní prostředí) při podávání zpráv o životním prostředí.

Evropská agentura pro životní prostředí

European Environment Agency (**EEA**)

Je agenturou Evropské unie a hlavním informačním zdrojem pro ty, kteří jsou zapojeni do vytváření, přijímání, implementace a hodnocení environmentální legislativy (Evropská komise, Evropský parlament, Rada EU, členské státy), a také pro veřejnost. Má 33 členských států.

Federace Europarc

Europarc Federation

Cílem této Federace je sdružovat instituce ochrany přírody spravující různé typy evropských krajín, podporovat jejich činnost, koordinovat jejich postupy a zajišťovat výměnu informací. Z iniciativy Federace se každý rok slaví Evropský den parků (vždy 24. května nebo nejbližší víkend k tomuto datu).

Europarc ČR

Sdružuje správy velkoplošných chráněných území ČR a další organizace aktivní v územní ochraně přírody. Je zapojen do celoevropských aktivit Federace EUROPARC.

Zdroje:

Ministerstvo životního prostředí ČR

www.mzp.cz

OSN

<http://www.un.org/en/index.html>

IUCN

<https://www.iucn.org/>

IUCN Red List

<http://www.iucnredlist.org/>

Evropské středisko ochrany přírody

<http://www.ecnc.org/>

Evropské tématické středisko biologické diverzity

<http://bd.eionet.europa.eu/>

Evropská agentura pro životní prostředí

<http://www.eea.europa.eu/cs>

Federace EUROPARC

<http://www.europarc.org/>